

Uchwała Nr VIII/52/15

**Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim
z dnia 23 września 2015r.**

**w sprawie przyjęcia 3 letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Kowalewo Pomorskie na lata 2015-2017**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013r. poz. 594 tekst jednolity, poz. 643, poz. 1318, Dz.U. z 2014r. poz. 379, poz. 1072) w związku z art.176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2015r. poz.332 tekst jednolity) uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kowalewo Pomorskie na lata 2015-2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jerzy Orłowski

Załącznik do uchwały Nr VIII/52/15
Rady Miejskiej w Kowalewie Pomorskim
z dnia 23 września 2015

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2015 – 2017

GMINA KOWALEWO POMORSKIE

Kowalewo Pomorskie 2015

Spis treści

Rozdział I

§ 1. Wstęp.

§ 2. Podstawa prawna Programu.

§ 3. Diagnoza problemu.

3.1. System pomocy społecznej w gminie.

3.2. Grupy objęte pomocą społeczną.

§ 4. Cele Programu.

4.1. Cel główny.

4.2. Cele Szczegółowe.

4.3. Działania.

4.4. Realizatorzy i partnerzy programu.

Rozdział II

§ 5. Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2015-2017.

5.1.Cel szczegółowy:

Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków socjalnych rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.

5.2.Cel szczegółowy:

Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

5.3.Cel szczegółowy:

Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.

§ 6. Adresaci Programu.

§ 7. Czas realizacji Programu.

§ 8. Monitoring i ewaluacja Programu.

§ 9. Źródła finansowania Programu.

§ 10. Koordynacja Programu.

§ 11. Zakończenie.

ROZDZIAŁ I

§ 1.

WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, ciągły wzrost bezrobocia, niski poziom wynagrodzeń za pracę i wiążące się z tym zjawisko poczucia izolacji społecznej, krzywdy, a co za tym idzie wycofanie się z życia społecznego, bierność, często pogorszenie stanu zdrowia, a także w dużym stopniu uzależnienia od alkoholu czy innych substancji psychoaktywnych jednego lub obojga rodziców, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniechanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci. Wymienione tu czynniki bardzo często są przyczyną zepchnięcia rodzin do systemu pomocy społecznej. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Zjawiska te prowadzą zazwyczaj do rozpadu rodziny, a tym samym wzrostu rodzin niepełnych, pogłębiają bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzą za sobą zjawisko przemocy rodzinnej. Rodziny te znajdują się więc w kręgu zainteresowań pomocy społecznej. Pozostawienie ich bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci

Podstawą opracowania Programu Wspierania Rodziny Gminy Kowalewo Pomorskie na lata 2015-2017 jest art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 332). Zgodnie z wymienioną ustawą do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W myśl ww. ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 332) działania realizowane przez samorząd gminy to:

- 1) *opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;*
- 2) *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;*
- 3) *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez:*
 - a) *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*
 - b) *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
 - c) *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;*
- 4) *finansowanie:*
 - a) *podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,*

- b) *kosztów związanych z udzieleniem pomocy, podnoszonych przez rodziny wspierające;*
- 5) *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;*
- 6) *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust.3;*
- 7) *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

§ 2.

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępcze (tj. Dz. U. z 2015r. poz. 332)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012r. poz. 1356, z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012r. poz. 124).
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2015 r. poz. 163).
7. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

8. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2017.

§ 3.

DIAGNOZA PROBLEMU

3.1. System pomocy społecznej w gminie

System pomocy społecznej tworzą wszelkie instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny (nie tylko gminne) oraz organizacje pozarządowe i kościelne, a także inne osoby prawne zaangażowane w działania mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie. Podmioty tworzące system dysponują różnym zakresem kompetencji.

Na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie pomoc na rzecz wspierania rodziny m.in. realizowana jest przez instytucje:

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.
- Gminną Komisję do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim.
- Placówki Oświatowe.
- Posterunek Policji w Kowalewie Pomorskim.
- Placówki Ochrony Zdrowia.
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalewie Pomorskim.
- Świetlicę Socjoterapeutyczną w Kowalewie Pomorskim.

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Osoby objęte pomocą społeczną są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji.

Pod opieką Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim w 2013 roku znajdowały się : 503 rodziny natomiast w 2014 roku znajdowało się 481 rodzin.

Szczegółowe dane przedstawia tabela nr.1

3.2. Grupy rodzin objęte pomocą społeczną.

Tabela . Struktura rodzin z terenu gminy korzystających z pomocy MGOPS w Kowalewie Pom. w latach 2013 – 2014.

Wyszczególnienie	2013		2014	
	ogółem	na wsi	ogółem	na wsi
Liczba osób w rodzinach	1470	936	1304	837
Rodziny ogółem	503	305	481	282
w tym rodziny o liczbie osób				
1	163	82	176	87
2	81	50	69	40
3	84	52	76	43
4	92	56	86	54
5	50	40	44	34
6 i więcej	33	25	30	24
Liczba osób w rodzinach z dziećmi	1109	729	926	624
Rodziny z dziećmi ogółem	255	170	226	144
w tym rodziny o liczbie dzieci				
1	100	64	81	45
2	86	52	83	49

3	47	34	37	30
4	15	13	18	14
5	6	6	4	4
6	0	0	3	2
7 i więcej	1	1	0	0
Liczba osób w rodzinach niepełnych	215	168	214	170
Rodziny niepełne ogółem	65	41	64	42
w tym rodziny o liczbie dzieci				
1	31	16	28	15
2	18	12	17	12
3	9	7	10	8
4 i więcej	7	6	9	7

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, iż w roku 2014 liczba osób korzystających z pomocy społecznej nieznacznie się zmniejszyła w porównaniu do roku 2013. Większa grupa osób korzystających z MGOPS to osoby zamieszkujące tereny wiejskie. Największą liczbę stanowią jedno i dwuosobowe gospodarstwa domowe, natomiast najmniejszą gospodarstwa o liczbie osób w rodzinie powyżej sześć i więcej osób. Biorąc pod uwagę liczbę rodzin niepełnych w stosunku do liczby rodzin ogółem to wynika, iż liczba rodzin niepełnych w 2014r. stanowiła 13,3% liczby rodzin ogółem.

Tabela 2. Liczba rodzin i osób korzystająca z pomocy MGOPS w Kowalewie Pom. z powodu występowania bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2014.

Wyszczególnienie	2013		2014	
	ogółem	na wsi	ogółem	na wsi
Liczba rodzin ogółem	62	35	68	42
Liczba osób w rodzinach	201	122	239	158
Liczba rodzin niepełnych	60	33	66	41
Liczba osób w rodzinach niepełnych	194	115	220	148
Liczba rodzin wielodzietnych	1	1	2	1
Liczba osób w rodzinach wielodzietnych	5	5	19	10

Źródło: dane MGOPS w Kowalewie Pom.

Analizując tabelę przedstawiającą liczbę rodzin i osób korzystających z pomocy MGOPS w Kowalewie Pom. z powodu występowania bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynika, iż liczba ta w latach 2013-2014 utrzymuje się na podobnym poziomie. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż wśród rodzin ,które uzyskały pomoc ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych były to, aż w 97,06% rodziny niepełne.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna oraz szkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowanie przedszkolne w gminie Kowalewo Pomorskie, w 2014/2015 r. realizowane jest w przedszkolu publicznym oraz 1 przedszkolu niepublicznym.

Nauczaniem przedszkolnym w przedszkolu publicznym objęte są dzieci w wieku 3 – 6 lat. Zapewnia ono dzieciom funkcje opiekuńcze, wychowawcze i kształcące, a także stwarza możliwość wspólnej zabawy i nauki w warunkach bezpiecznych, przyjaznych i dostosowanych do ich potrzeb rozwojowych.

Przedszkole współpracuje z Poradnią Psychologiczno –Pedagogiczną w Golubiu Dobrzyniu.

Nauczaniem przedszkolnym w Przedszkolu Niepublicznym **objęte są dzieci w wieku 2,5-5 lat, spełnia ono funkcje opiekuńczo – wychowawczo – dydaktyczną. Wychowankom zagwarantowana jest opieka logopedy oraz pedagoga.**

Tabela nr 3. Dzieci uczęszczające do przedszkoli w Gminie Kowalewo Pomorskie

placówka wychowania przedszkolnego	liczba dzieci w roku szkolnym	
	2013/2014 stan wg SIO na 30.09.2013r.	2014/2015 stan wg SIO na 30.09.2014r.
przedszkole publiczne	99	99
przedszkole niepubliczne	36	40
szkoła podstawowa publiczna oddział „0”	176	136
szkoła podstawowa niepubliczna) oddział „0” (Stowarzyszenie TRIO)	12	7
Łącznie	323	282

Źródło: Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim.

Z tabeli wynika, iż ilość dzieci uczęszczających do przedszkoli w roku szkolnym 2013/2014 i 2014/2015 utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 4. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum w Gminie Kowalewo Pomorskie.

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym	
	2013/2014 stan wg SIO na 30.09.2013r.	2014/2015 stan wg SIO na 30.09.2014r.
szkoła podstawowa publiczna	727	756
szkoła podstawowa niepubliczna (Stowarzyszenie TRIO)	14	16
gimnazjum publiczne	414	385
łącznie:	1155	1157

Źródło: Urząd Miejski w Kowalewie Pomorskim.

Edukacja szkolna w Kowalewie Pomorskim realizowana jest w 5-ciu szkołach podstawowych, (w tym 1 – na szkoła prowadzona jest przez Stowarzyszenie TRIO) oraz w Publicznym Gimnazjum w Kowalewie Pom.

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych jest świetlica socjoterapeutyczna. Dzieci otoczone opieką wychowawców mają zapewnione warunki do nauki, zabawy oraz twórczego spędzania wolnego czasu. Uczestnikami zajęć są w większości dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną. Świetlica socjoterapeutyczna w Kowalewie Pomorskim działa od 1998 roku. W 2014 r. uczęszczało do niej 52 dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w których między innymi występuje problem alkoholowy. Pracownicy Świetlicy prowadzą program profilaktyczno – wychowawczy z wychowankami, który ma na celu min. kształtowanie umiejętności funkcjonowania w grupie, kształtowanie postaw prospołecznych, promocję zdrowego stylu życia, budowanie zaufania i bezpieczeństwa, edukację w zakresie agresji i przemocy – eliminowanie negatywnych zachowań wśród młodzieży oraz naukę konstruktywnego sposobu radzenia sobie z agresją i kształtowanie umiejętności służących do podejmowania odpowiednich decyzji.

Ponadto w placówkach prowadzone były liczne zajęcia profilaktyczne na temat problematyki uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych w ramach programu pt. ”Młodzi bez alkoholu”.

Obok zajęć profilaktycznych realizowane są codziennie bloki tematyczne tj.

-pomoc w realizacji zadań szkolnych ,wyrównywanie szans edukacyjnych;

-wspólne przyrządzanie i spożywanie posiłku;

-organizacja czasu wolnego a w tym propagowanie zdrowego stylu życia i zachowań proekologicznych i prozdrowotnych;

-zajęcia plastyczno- techniczne;

-kultywowanie tradycji świątecznych oraz organizacja imprez okolicznościowych;

-udział w różnego rodzaju konkursach.

Praca wychowawcza ma na celu kształtowanie odpowiednich postaw, rozwijanie możliwości, organizację czasu wolnego, pomoc w sytuacjach trudnych i w rozwiązywaniu konfliktów. Placówka zapewnia dzieciom czas wolny w trakcie ferii zimowych oraz dwutygodniowe kolonie letnie, które finansowane są ze środków gminnych oraz pozyskiwanych środków.

Dzieci i młodzież uczęszczająca do świetlicy typowana jest do niej na wniosek rodziców/opiekunów, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych.

W 2014 roku uczęszczało do nich 18 dzieci z rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina realizowała jej zadania między innymi poprzez prowadzenie instytucji Asystenta Rodziny i zatrudnienie w 2014 r. łącznie 3 asystentów rodziny dla 28 rodzin (w tym 64-ro dzieci) z terenu Gminy Kowalewo Pom. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. W oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw

została wprowadzona zmiana m.in. w przepisach Kodeksu Rodzinnego i opiekuńczego stanowiąca, iż Sąd może zobowiązać rodziców biologicznych, jak i samego małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny bądź realizowania innych form pracy z rodziną.

Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Działania asystenta polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę i ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniącą tą funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych, czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, Pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez Sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z biologicznymi rodzicami dzieci w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii

powiatu, oraz z sądem. Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, praca asystenta koncentruje się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których są dzieci. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

W roku 2014 r. z terenu gminy Kowalewo Pomorskie zostało skierowanych ogółem 10 dzieci do 6 rodzin zastępczych, w tym:

- 4 rodziny zastępcze spokrewnione, w których przebywało 7 dzieci;
- 1 rodzina niezawodowa, w której przebywało 1 dziecko;
- 1 rodzina zawodowa w , której przebywało 2 dzieci.

W gminie funkcjonuje Rodzina Zastępcza o charakterze pogotowia rodziny mieszcząca się przy ul. Szpitalnej 3/2 w Kowalewie Pomorskim, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieci z rodzin , których rodzice są całkowicie lub częściowo pozbawione władzy rodzicielskiej. Placówka prowadzona jest przez rodzinę posiadającą uprawnienia do pełnienia funkcji rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego.

Według danych MGOPS w Kowalewie Pom. najczęstszymi powodami umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych w roku 2014 było: nadużywanie alkoholu przez rodziców/rodzica, niedojrzałość emocjonalna rodziców/rodzica, czego konsekwencją były zaniedbania opiekuńczo wychowawcze , choroba rodzica samotnie wychowującego dziecko oraz wczesne macierzyństwo (przed ukończeniem 18-ego roku życia matki).

Problemem przemocy w rodzinie na terenie gminy zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skupiający wśród swoich członków przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku.

W 2014 roku w 5-ciu rodzinach objętych wsparciem Asystenta rodziny prowadzono procedurę „Niebieska karta”.

Osobami uzależnionymi od alkoholu zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w skład, której wchodzi min. przedstawiciele: ośrodka pomocy społecznej, oświaty, policji, i inne. Komisja prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, oraz integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększa dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

Wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz współpraca różnych instytucji, które mają kontakt z dzieckiem ma na celu zwiększenia efektywności działań na rzecz rodzin wychowujących małe dzieci i przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych. Szczególną rolę przypisuje się utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku, dlatego też niezbędne jest profesjonalne wsparcie rodziców, którzy mają problemy z wypełnianiem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Obecnie na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wzmocnienie profilaktyki i pracy z rodziną na poziomie samorządu gminnego ma odbywać się poprzez pracę tzw. asystentów rodziny, których zadaniem będzie prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną.

W przypadku, kiedy pobyt dziecka w rodzinie nie będzie możliwy zakłada się dalszy rozwój rodzinnej opieki zastępczej i ścisłą współpracę na poziomie gminy w celu szybkiego powrotu dziecka do jego środowiska naturalnego. Współpraca różnych instytucji i służb jest szansą na zwiększenie efektywności działań oraz na bardziej skuteczne rozwiązywanie problemów dotyczących dzieci i rodziny.

§ 4

CELE PROGRAMU

4.1 Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom oraz utrzymanie dziecka w rodzinie lub umożliwienie powrotu do rodziny.

4.2 Cele szczegółowe:

1. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków socjalnych rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
2. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
3. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.

4.3. Działania:

Wyżej wymienione cele będą realizowane przez następujące działania:

- 1) profilaktyczne (m.in. diagnoza, informacja, edukacja) mające na celu wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- 2) interwencyjne;
- 3) wspierająco-doradcze;
- 4) wychowawcze, pomoc w integracji rodziny, dążenie do jej reintegracji;
- 5) socjalne;
- 6) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) edukacyjne, podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się pomaganiem rodzinom.

Powyższe działania będą prowadzone w formie pracy z rodziną.

4.4. Realizatorzy i partnerzy programu

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.
2. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pomorskim.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu Dobrzyniu.
4. Poradnia Psychologiczna-Pedagogiczna w Golubiu Dobrzyniu.
5. Placówki Oświatowe.
6. Posterunek Policji w Kowalewie Pomorskim.
7. Organizacje Pozarządowe.

Rozdział II

§ 5

ZADANIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2015-2017

5.1. Cel szczegółowy: Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków socjalnych rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.

Zadania	Realizatorzy/partnerzy	Planowy termin realizacji
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	MGOPS, Urząd Miejski, Organizacje Pozarządowe.	2015-2017
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców.	MGOPS - Punkt Informacyjno Konsultacyjny (psycholog , prawnik) GKRPA, Placówki Oświatowe.	2015-2017
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowalewie Pom.	MGOPS, Policja, GKRPA Poradnie ds. uzależnień.	2015-2017
Rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego.	MGOPS, Policja, GKRPA, Placówki Służby Zdrowia,	2015-2017

	Placówki Oświatowe.	
Kształcenie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi.	MGOPS, Poradnia Psychologiczna-Pedagogiczna.	2015-2017
Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny.	MGOPS, Sąd Rodziny.	2015-2017
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie przez udział w szkoleniach specjalistycznych.	MGOPS, Urząd Miejski.	2015-2017
Opracowywanie i wdrażanie projektów lub programów profilaktyczno-edukacyjnych ,terapeutycznych dla rodzin i dzieci.	Placówki Oświatowe, MGOPS, Świetlica Socjoterapeutyczna, Organizacje Pozarządowe.	2015-2017

5.2. Cel szczegółowy: Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Zadania	Realizatorzy/partnerzy	Planowany termin realizacji
Utrzymanie więzi rodzinnej dzieci z rodzicami, za wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów.	MGOPS, PCPR, Sąd Rodzinny.	2015-2017
Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu pracy zarobkowej.	PUP, MGOPS.	2015-2017
Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.	MGOPS, PCPR.	2015-2017
Pomoc rodzicom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.	MGOPS.	2015-2017
Angażowanie rodziców do podnoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, doping do nauki, poprawy zachowania).	Placówki Oświatowe, MGOPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.	2015-2017

5.3. Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.

Zadania	Realizatorzy/partnerzy	Planowany termin realizacji
Pomoc rodzicom biologicznym w podnoszeniu kwalifikacji i wejściu na rynek pracy.	PUP, MGOPS.	2015-2017
Kierowanie dzieci do świetlicy socjoterapeutycznej.	MGOPS, Placówki Oświatowe.	2015-2017
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w tym kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom.	MGOPS, Świetlica Socjoterapeutyczna, MGOK, Organizacje Pozarządowe.	2015-2017
Udzielenie dzieciom i rodzicom porad psychologa, pedagoga.	MGOPS, Placówki Oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna .	2015-2017
Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	MGOPS, Urząd Miejski.	2015-2017
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.	MGOPS, PCPR, Sąd Rodzinny.	2015-2017

§ 6.

ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny zamieszkałe w na terenie Gminy Kowalewo Pomorskie w których istnieje problem alkoholizmu, bezrobocia lub problemy opiekuńczo-wychowawcze.
2. Rodziny, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem poza rodziną w pieczy zastępczej.
3. Dzieci, które zostały już umieszczone w placówkach bądź rodzinach zastępczych należy czynić działania w kierunku „naprawienia” rodziny i umożliwienia ich powrotu do domu rodzinnego „rodziny biologiczne”.

§ 7

CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja gminnego programu wspierania rodziny została zaplanowana na lata 2015-2017. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

§ 8.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. W ramach ewaluacji Programu prowadzony będzie przez MGOPS w Kowalewie Pom. monitoring. Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych z poszczególnych instytucji realizujących zadania mające na celu wspieranie rodziny. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, oraz pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie.

2. Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych:

- liczba udzielonych porad przez specjalistów;
- liczba realizowanych projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych, terapeutycznych dla rodzin/dzieci;
- liczba rodzin wymagających wsparcia;
- liczba osób uzależnionych, skierowanych na leczenie;
- liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie;
- liczba osób uczestniczących w terapii dla sprawców i ofiar przemocy;
- liczba rodzin, którym przyznano asystenta rodziny;
- udział asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje;
- liczba dzieci które uzyskały porady psychologa, pedagoga;
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego;
- liczba rodzin wymagających wsparcia w formie usługowej;
- liczba dzieci, którym zapewniono udział w zajęciach edukacyjnych,

w tym z elementami przeciwdziałania uzależnieniom, połączonych z wypoczynkiem;

- liczba dzieci utrzymujących kontakty z rodzicami biologicznymi do ogółu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie;
- liczba rodzin, które nabyły podstawy prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- liczba rodzin biologicznych dziecka, z którymi zrealizowano plan pracy zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej;
- liczba rodzin biorących udział w treningach rodzicielskich.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

§ 9.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 odbywać się będzie w ramach środków gminnych , dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

§ 10.

KOORDYNACJA PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim.

§ 11.

ZAKOŃCZENIE

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczają dwa zasadnicze obszary działania, w pierwszym z nich kładzie się nacisk na utrzymanie dzieci w naturalnym środowisku, w drugim natomiast – na zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowywania przez rodziców.

Reasumując zakłada się w Programie stworzenie na terenie gminy Kowalewo Pomorskie optymalnych warunków dla poprawy życia dzieci i rodzin. Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym i wspierającym zmierzać będą do samodzielnego rozwiązywania przez rodzinę własnych, różnorodnych problemów. Natomiast wsparcie ze strony instytucji stanowić winno jedynie uzupełnienie działań opiekuńczo-wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.

Sporządziły:
Z. Szymańska , M. Fryc

Przewodniczący Rady
Jerzy Orłowski

Uzasadnienie do uchwały w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 .

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art 176 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U.2015,poz.332) i stanowi jedno z wielu zadań jakie zobowiązane są realizować samorządy gminne od 1 stycznia 2012r. Program wprowadza swoim zakresem wiele zadań uszczegółowionych według ich rangi.

Źródłem finansowania programu będą środki własne gminy. Przewiduje się również możliwość finansowania części zadań ze środków budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Sporządziła:
Z.Szymańska

**Przewodniczący Rady
Jerzy Orłowski**